

- підвищення якості аналізу інформації з можливостями миттєвого виводу та оброблення за введеними пошуковими реквізитами;

- доступ до додаткових відомостей, здобутих в рамках розслідування вказаних злочинів.

Ця система дозволяє накопичувати інформацію як по військовослужбовцям, військовим підрозділам, вчиненим воєнним злочинам, так і вносити інформацію по зібраній доказовій базі, та прийнятим процесуальним рішенням, що надає можливість уникати повторного збору матеріалів по одному злочину або воєнному злочинцю.

### *Список використаних джерел*

1. О.Ю. Шостко, Зарубіжний досвід протидії організованій злочинності у сфері економіки/ Збірник наукових праць Харківського Центру по вивченню 3 35 організованої злочинності спільно з Американським Університетом у Вашингтоні. Випуск третій.-Харків: Харківський Центр по вивченню організованої злочинності спільно з Американським Університетом у Вашингтоні, 2002. – С. 177 - 195.

2. Тактика розслідування злочинів вчиненими організованими групами та злочинними організаціями : навч. посібн. [Текст] / За заг. ред. П.Я. Мінки, К.О. Чаплинського та ін. Дніпро.: ДГУ, 2007. С. 145.

3. Біленчук П.Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів : навч. посібн. [Текст] // За заг. ред. П.Д. Біленчука, А.П. Гея, Г.С. Семакова та ін. К.: МАУП, 2007. С. 324.

4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

*Первак Владислава Василівна,*

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра  
Національної академії внутрішніх справ  
Науковий керівник:

*Оперук Віталій Ігорович,*

професор кафедри оперативно-розшукової  
діяльності Національної академії внутрішніх  
справ, кандидат юридичних наук, доцент

## **ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОПЕРАТИВНО- РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ ПІД ЧАС ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

З 24 лютого, а саме початку повномасштабного вторгнення військ російської федерації до України в нашій державі було прийнято рішення про введення воєнного стану по всій території країни.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози та забезпечення національної безпеки, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. На сьогодні воєнний стан є особливим правовим режимом діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та організацій в Україні у виняткових обставинах, пов'язаних тільки з обставинами зовнішнього характеру – необхідністю відбиття агресії проти України або запобігання безпосередній загрози агресії [1]. Сьогодні як ніколи ми можемо спостерігати як державні органи забезпечують публічний порядок та безпеку в умовах воєнного стану і Національна поліція займає одне з перших місць у цій діяльності. Кожний державний орган забезпечує публічний порядок у своїй сфері діяльності.

Щодо особливостей застосування оперативно-розшукових заходів під час воєнного стану, то варто зазначити, що поняття оперативно-розшукового заходу має важливе теоретичне та практичне значення та є одним із ключових і базових у всій оперативно-розшуковій діяльності. Слід одразу зауважити, що визначення поняття та змісту оперативно-розшукових заходів є однією з невирішених проблем у теорії оперативно-розшукової діяльності. У ст. 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» вказано, що оперативно-розшукова діяльність – це система гласних і негласних пошукових, розвідувальних і контррозвідувальних заходів. У ст. 6 цього самого Закону визначено, що оперативно-розшукова діяльність здійснюється за допомогою оперативно-розшукових заходів, а у ст. 7 зазначено, що оперативні підрозділи зобов'язані вжити необхідних оперативно-розшукових заходів щодо своєчасного виявлення, попередження, припинення та розкриття злочинів [2].

Оперативно-розшукові заходи використовують у поєднанні з кримінальними процесуальними, адміністративними, режимними та профілактичними заходами, що забезпечує їх дієвість і ефективність у боротьбі зі злочинністю. Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» у період воєнного стану не можуть бути припинені повноваження судів, органів прокуратури

України, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, та органів, підрозділи яких здійснюють контррозвідувальну діяльність[3].

Таким чином, внаслідок військової агресії російської федерації проти України всі без винятку органи кримінальної юстиції опинилися перед викликом: забезпечити виконання завдань кримінального провадження у складних умовах воєнного стану, якими, відповідно до ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необгрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [4].

Працівники органів Національної поліції, які виконують обов'язки щодо охорони громадського порядку в умовах воєнного стану, мають володіти навичками з організації і тактики безпосередньої діяльності в таких умовах. Тобто надзвичайна складність забезпечення громадського порядку в умовах воєнного стану вимагає високої професійної підготовки працівників органів Національної поліції [5].

Органи Національної поліції здійснюють багатofункціональну діяльність від імені держави, місце і роль якої в механізмі забезпечення режиму воєнного стану полягає в реалізації національних інтересів (забезпечення конституційних прав і свобод громадян, участь у забезпеченні соціальної стабільності суспільства, екологічної безпеки, захисті суспільства від тероризму та ін.) з протидії воєнним загрозам. Ефективність форм і методів забезпечення режиму воєнного стану багато в чому залежить від гнучкості та динамічності використання сил і засобів органів національної поліції. При цьому важливе значення має поліпшення форм і методів взаємодії поліції та громадськості у справі забезпечення режиму воєнного стану.

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що працівники Національної поліції, які проводять оперативно-розшукові заходи, виконують обов'язки з охорони громадського порядку в умовах воєнного стану мають надзвичайну складність підтримання громадського порядку в умовах які склалися на території нашої країни,

тож вимагає високої професійної підготовки поліцейських. Об'єктом уваги діяльності правоохоронних органів для забезпечення належного виконання оперативно-розшукових заходів під час воєнного стану є внутрішні загрози військового стану України, особливо такі, як криміналізація суспільства, розвиток “тіньової економіки”, збільшення кількості злочинів, що вчиняються з використанням зброї та вибухових речовин, різні прояви тероризму, неналежне виконання законів і низький рівень правопорядку. Отже, основною функцією правоохоронних органів щодо забезпечення режиму воєнного стану є протидія внутрішнім загрозам, чого досягають вирішенням таких завдань, як боротьба зі злочинністю, особливо з її організованими формами; протидія різним проявам тероризму; забезпечення громадської безпеки та правопорядку.

#### *Список використаних джерел*

1. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” від 12.05.2015, чинна редакція діє з 06.09.2022, № 2561-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T150389?an=284>
2. Закон України “Про оперативну-розшукову діяльність” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 22, ст.303). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
3. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4948/vnulpurn201683712.pdf>
4. Закон щодо вдосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану: основні положення. URL: [https://jurliga.ligazakon.net/news/211059\\_zakon-shchodo-vdoskonalennya-poryadku-zdysnennya-krimlnalnogo-provadhennya-v-umovakh-vonnogo-stanu-osnovn-polozhennya](https://jurliga.ligazakon.net/news/211059_zakon-shchodo-vdoskonalennya-poryadku-zdysnennya-krimlnalnogo-provadhennya-v-umovakh-vonnogo-stanu-osnovn-polozhennya)
5. Збірник матеріалів міжнародного науково-практичного онлайн-семінару «діяльність державних органів в умовах воєнного стану». Url: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/2356/1/Краковська%20Євтушенко%20тези%20квітень%202022.pdf>